

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par šādiem priekšlikumiem: “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Iekšējās drošības fonda ietvaros izveido finansiālā atbalsta instrumentu ārējām robežām un vīzām”

COM(2011) 750 final – 2011/0365 (COD);

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Patvēruma un migrācijas fondu”

COM(2011) 751 final – 2011/0366 (COD);

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz vispārīgus noteikumus Patvēruma un migrācijas fondam un finansiālā atbalsta instrumentam policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai”

COM(2011) 752 final – 2011/0367 (COD);

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko Iekšējās drošības fonda ietvaros izveido finansiālā atbalsta instrumentu policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai”

COM(2011) 753 final – 2011/0368 (COD)

(2012/C 299/20)

Ziņotājs: **Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS**

Eiropas Padome saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 304. pantu 2012. gada 16. februārī nolēma konsultēties ar Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteju par šādiem priekšlikumiem:

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko Iekšējās drošības fonda ietvaros izveido finansiālā atbalsta instrumentu ārējām robežām un vīzām”

COM(2011) 750 final – 2011/0365 (COD)

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko izveido Patvēruma un migrācijas fondu”

COM(2011) 751 final – 2011/0366 (COD)

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz vispārīgus noteikumus Patvēruma un migrācijas fondam un finansiālā atbalsta instrumentam policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai”

COM(2011) 752 final – 2011/0367 (COD)

“Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko Iekšējās drošības fonda ietvaros izveido finansiālā atbalsta instrumentu policijas sadarbībai, noziedzības novēršanai un apkarošanai un krīžu pārvarēšanai”

COM(2011) 753 final – 2011/0368 (COD).

Par Komitejas dokumenta sagatavošanu atbildīgā Nodarbinātības, sociālo lietu un pilsoniskuma specializētā nodaļa savu atzinumu pieņēma 2012. gada 28. jūnijā.

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 482. plenārajā sesijā, kas notika 2012. gada 11. un 12. jūlijā (2012. gada 11. jūlija sēdē), ar 133 balsīm par un 2 atturoties, pieņēma šo atzinumu.

1. Vispārīgas piezīmes

1.1 Eiropas Komisijas priekšlikumi par iekšlietu budžetu 2014.–2020. gadam ir būtiska nozīme drošības, brīvības un tiesiskuma telpas, kā arī atvērtākas, drošākas un solidārākas Eiropas veidošanā. EESK atbalsta Patvēruma un migrācijas fonda un Iekšējās drošības fonda nozīmes palielināšanu budžetā.

1.2 Komiteja uzskata, ka Eiropas Savienība šiem politikas pasākumiem sniedz nozīmīgu pievienoto vērtību, jo jautājumus, kas saistīti ar migrācijas plūsmām, patvērumu un drošības apdraudējumu, dalībvalstis vienas nevar atrisināt.

1.3 Komiteja atbalsta Komisijas priekšlikumu par dalītu pārvaldību un uz rezultātiem orientētu pieeju un daudzgadu

programmu izstrādi augsta līmeņa politiskā dialoga ietvaros, lai valstu programmas būtu saskaņā ar ES politikas mērķiem un prioritātēm.

1.4 Būtiska nozīme ir tam, lai visu finansēto pasākumu pamatā būtu politikas pamatnostādnes (brīvības, drošības un tiesiskuma telpas mērķi), lai tiem būtu Eiropas pievienotā vērtība un lai tie palīdzētu īstenot ES politikas mērķus.

1.5 EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus vienkāršot finanšu instrumentus, izveidojot divus fondus: Patvēruma un migrācijas fondu ⁽¹⁾ un Iekšējās drošības fondu ⁽²⁾, kurus papildina horizontāls regulējums un kopīgi noteikumi par plānošanu, informāciju, finanšu pārvaldību, kontroli un novērtēšanu ⁽³⁾.

1.6 EESK atbalsta kopīgo horizontālo sistēmu, kas ir daudz vienkāršāka par pašreizējo sistēmu un ļauj finanšu pārvaldību un tās īstenošanu padarīt elastīgāku, un ir arī pastiprināts uzraudzības un novērtēšanas instruments.

1.7 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu finanšu resursus sadalē dalībvalstīm noteikt pamatsummu un mainīgu vai elastīgu summu.

1.8 Rezultātu novērtēšanas sistēmas ir jāuzlabo, izmantojot atbilstošus rādītājus, tādēļ jāfinansē neatkarīgais darbs, ko veic pētniecības centri un pilsoniskās sabiedrības organizācijas.

1.9 Komiteja piekrīt tam, ka valstu programmu pamatā jābūt partnerības principam, tomēr uzskata, ka ir jāuzlabo visu iesaistīto pušu, proti, valsts, reģionālo un vietējo iestāžu, pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru, līdzdalības sistēmas. Partnerības principam jābūt skaidri minētam regulās, lai tā piemērošana nebūtu atkarīga no valstu normatīvajiem aktiem un prakses.

1.10 EESK, kas imigrācijas un patvēruma politikas pasākumu izstrādes jomā sadarbojas ar citām ES iestādēm, ir īpaši iesaistījies Eiropas Integrācijas foruma darbā. Tāpēc Komiteja uzsver Patvēruma un migrācijas fonda nozīmi imigrantu un bēgļu integrācijā un uzskata, ka integrācijas politika jāpapildina arī ar Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem.

1.11 Komiteja ierosina palielināt finansējumu "Savienības pasākumiem", jo tiem ir liela Eiropas pievienotā vērtība. Šādiem pasākumiem jāparedz 20 % fonda līdzekļu, un Komisijai jāuzsāk dialogs ar EESK un Eiropas Integrācijas forumu, ņemot vērā, ka ar šo finanšu instrumentu jānostiprina foruma darbība un jāatbalsta Eiropas pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru tīkli.

1.12 EESK ir ierosinājusi veidot valstu, reģionālajā un vietējā līmeņa forumus un platformas, kuros iesaistītos imigrantu un citas pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Šādi pasākumi finansējami no Patvēruma un migrācijas fonda līdzekļiem.

1.13 EESK uzskata, ka uz Eiropas iedzīvotāju, mazākumtautību un imigrantu sociālās atstumtības mazināšanu vērsta integrācijas politika jāatbalsta ar Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem.

1.14 Eiropai stingri jāreaģē uz rasisma un ksenofobijas izpausmēm, kas vērstas pret imigrantu izcelsmes cilvēkiem. Eiropas Savienības iestādēm ļoti aktīvi jāvēršas pret šādu ideoloģiju un uzvedību.

1.15 Visos pasākumos, kurus finansē no Patvēruma un migrācijas fonda un Iekšējās drošības fonda līdzekļiem, pilnībā jānodrošina Cilvēktiesību aizsardzība un Pamattiesību hartas ievērošana.

1.16 Komiteja vēlas, lai uzlabotos brīvības un drošības līdzsvars. Eiropas Savienībai arī turpmāk jābūt brīvai un atvērtai, uz tiesiskumu balstītai sabiedrībai, un tā nekādā gadījumā nedrīkst atkāpties no brīvības vērtībām un pamattiesību aizsardzības.

1.17 EESK uzskata, ka ar regulu organizētajai pilsoniskajai sabiedrībai jānodrošina aktīvāka loma Eiropas iekšējās drošības stratēģijas iniciatīvu un pasākumu ietekmes, efektivitātes un pievienotās vērtības novērtēšanā.

2. Patvēruma un migrācijas fonds: pilsoniskās sabiedrības pieeja

2.1 Kopumā Komiteja Komisijas ierosinātās iniciatīvas un budžeta pozīcijas vērtē atzinīgi un atbalsta partnerības principa nostiprināšanu.

2.2 EESK apliecina īpašu interesi par priekšlikumiem Patvēruma un migrācijas fonda ietvaros un aicina dalībvalstis sarunās Padomē apstiprināt Komisijas ierosinātās summas, tās nesamazinot, jo patvēruma, migrācijas, integrācijas un cilvēku pamattiesību aizsardzības jautājumu risināšanai jābūt pieejamiem vajadzīgajiem resursiem, īpaši ekonomikas krīzes laikā.

2.3 Atšķirībā no pašreizējās budžeta pieņemšanas kārtības Eiropas Parlamentam būs izšķiroša nozīme, jo tas ir viens no likumdevējiem un varēs demokrātiski novērtēt visas iniciatīvas un nodrošināt Eiropas pievienoto vērtību.

⁽¹⁾ COM(2011) 751 final.

⁽²⁾ COM(2011) 750 final., COM(2011) 753 final.

⁽³⁾ COM(2011)752 final.

2.4 EESK uzskata, ka EP jāpastiprina prioritāru politikas pasākumu, kuriem piešķirs finansējumu, Eiropas dimensija, arī valstu līmenī. Turklāt regulu pieņemšanas politiskajā procesā jāatvieglo arī organizētās pilsoniskās sabiedrības līdzdalība, izmantojot partnerības principu un forumu un platformu izveidi, kā arī neatkarīgu novērtējumu izstrādi.

2.5 EESK atzinīgi vērtē regulās ietvertos jaunus noteikumus, kas pilsoniskajai sabiedrībai atvieglo piekļuvi subsīdijām, bet ierosina paredzēt elastīgākas procedūras un mazāku administratīvo un finanšu slogu, lai piedalīties varētu arī mazās organizācijas.

2.6 Pilsoniskā sabiedrība sniedz nozīmīgu pievienoto vērtību, ar neatkarīgu ziņojumu starpniecību palīdzot noteikt vajadzības un veicot pētījumus un politikas pasākumu novērtējumus. Tieši pilsoniskās sabiedrības organizācijām ir plaša pieredze un zināšanas par vietējiem apstākļiem, tāpēc tām ir izpratne par to, kā pasākumi tiek īstenoti.

2.7 EESK uzskata, ka partnerības princips ir jaunās finanšu shēmas stūrkmens un tam ir jānodrošina plašāka visu iesaistīto pušu (valsts iestāžu, vietējo un reģionālo pašvaldību, pilsoniskās sabiedrības organizāciju un sociālo partneru) līdzdalība.

2.8 Partnerības princips jāizmanto visos posmos: no sagatavošanas un īstenošanas līdz piešķirtā finansējuma uzraudzības un novērtēšanas posmam, iekļaujot gan dalībvalstis, gan ES pasākumus ⁽⁴⁾.

2.9 EESK atbalsta to, ka saskaņā ar Finanšu regulu dalībvalstīm valsts programmu izstrādei un īstenošanai ir jāveido partnerattiecības ar kompetentām iestādēm un struktūrām. Tādām iestādēm un struktūrām jābūt arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām, pilsoniskās sabiedrības organizācijām (NVO, imigrantu organizācijām un sociālie partneri) un starptautiskajām organizācijām (ANO Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (UNHCR), Starptautiskā migrācijas organizācija (IOM) u.c.).

3. Prioritātes un politiskais dialogs

3.1 EESK norāda, ka valstu programmu prioritāšu noteikšanā būtiska nozīme ir politiskajam dialogam, tomēr uzskata, ka tajā jāpiedalās ne tikai Eiropas Komisijai un dalībvalstīm, bet arī visām Eiropas iestādēm (EP, EESK un RK).

3.2 Lai noteiktu prioritātes un finansējuma mērķus un novērstu šķēršļus, politiskajā dialogā jānodrošina konkrēta loma EESK un Eiropas Integrācijas forumam. Minētais forums un EESK var palielināt Patvēruma un migrācijas fonda Eiropas pievienoto vērtību katras dalībvalsts daudzgadu plānos.

3.3 Tāpat ar forumu un EESK jāapspriežas, lai noteiktu prioritātes starpvalstu pasākumos vai Eiropas Savienībai sevišķi svarīgos pasākumos, kā arī, veicot īpašu pasākumu termiņa vidusposma pārskatu. Arī "Savienības pasākumu" ietvaros Eiropas Komisijai jāveido partnerattiecības ar sociālajiem partneriem un NVO.

3.4 Tāpat EESK ierosina jaunajā finanšu shēmā garantēt, ka visas dalībvalstis organizē valsts līmeņa strukturētu un daudzpusēju dialogu ar sociālajiem partneriem un NVO, lai tām būtu nozīmīga loma valstu prioritāšu noteikšanā pirms dialoga ar Eiropas Komisiju.

4. Plānošana un pārvaldība

4.1 EESK uzskata, ka ir jāpalielina "Savienības pasākumu" finansālā spēja, t.i., līdzekļi, kas paredzēti politiski prioritāriem pasākumiem (tiesību aktu un politiskās koordinācijas atbalstam), kā arī projektiem, kuros organizētai pilsoniskajai sabiedrībai un sociālajiem partneriem ir kāda loma. Tādēļ EESK atbalsta to, ka 20 % no visiem Patvēruma un migrācijas fonda līdzekļiem ir Komisijas rīcībā. Fonda pārvaldībai Komisijai jāuzsāk aktīvāks dialogs ar EESK, Eiropas Integrācijas forumu un pilsoniskās sabiedrības organizācijām.

4.2 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, ka finanšu ieguldījums saskaņā ar valstu programmām ir 75 % no kopējiem attiecināmiem projekta izdevumiem, kurus var līdzfinansēt arī no publiskiem vai privātiem līdzekļiem.

4.3 Komiteja atbalsta arī iespēju iemaksas no Savienības budžeta palielināt līdz 90 %, ņemot vērā katrā atsevišķajā regulā definētās stratēģiskās prioritātes, vai "pienācīgi pamatotos apstākļos, jo īpaši, ja projektus citādi nebūtu iespējams īstenot un valsts programmas mērķi netiktu sasniegti". Mazu nevalstisko organizāciju īstenotajiem pasākumiem un projektiem vajadzētu būt prioritāriem.

4.4 EESK atbalsta mērķi vienkāršot un samazināt administratīvo slogu, kā arī to, ka programmu un projektu uzraudzība un novērtēšana tiek noteikta par prioritāti gan valstu, gan Eiropas līmenī. Sadarbībā ar pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kurām jāpiešķir pietiekami finanšu līdzekļi, ir būtiski nodrošināt neatkarīgu un visaugstākās kvalitātes novērtējumu.

⁽⁴⁾ Piezīmes par Komisijas priekšlikumiem saistībā ar ES turpmāko finansējumu patvēruma un migrācijas pasākumiem saskaņā ar daudzgadu finanšu shēmu, *Caritas Europa*, CCME, COMECE, *Eurodiaconia*, ICMC, JRS-Europe, QCEA, informācija pieejam http://www.caritas-europa.org/module/FileLib/MFF-Christiangroupstatement_April2012.pdf
Pilsoniskās sabiedrības paziņojums un ierosinājumi par ES turpmāko finansējumu patvēruma un migrācijas jomā 2014. -2020. gadā, ECRE un 40 citi, http://www.ecre.org/index.php?option=com_downloads&id=444

4.5 Pamatojoties uz dalībvalstu iesniegtajiem ziņojumiem (provizorisks ziņojums 2017. gadā un *ex post* ziņojums 2023. gadā), Komisija iesniegs Eiropas Parlamentam, Padomei, EESK un RK ziņojumu par regulu piemērošanu un ietekmi. EESK uzskata, ka pilsoniskajai sabiedrībai novērtējumā jāparedz konkrēta loma, un tādēļ izsaka Komisijai priekšlikumu izstrādāt strukturētu konsultāciju sistēmu un organizēt konferenci.

4.6 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu finanšu resursus sadalē dalībvalstīm noteikt pamatsummu un vēl vienu mainīgu vai elastīgu summu. Saistībā ar elastīgo summu EESK uzskata, ka ikvienai dalībvalstij gada programma ir jāizstrādā saskaņā ar ES prioritātēm un tajā jāparedz sadarbība ar citām dalībvalstīm.

4.7 EESK uzskata, ka Patvēruma un migrācijas fondā kā prioritārs pasākums, ko finansē ar mainīgu summu, izteikti jāparedz valstu, reģionālo un vietējo imigrācijas un integrācijas forumu un/vai platformu, kurās piedalās pilsoniskās sabiedrības organizācijas, izveide.

4.8 Jābūt arī lielākai pārredzamībai fonda līdzekļu procentuālās daļas piešķiršanā katram konkrētam mērķim, lai nodrošinātu līdzekļu līdzsvarotu izmantojumu valsts līmenī.

4.9 Finanšu resursi "Savienības pasākumiem" būtu jāpiešķir ne tikai ārkārtas palīdzībai, Eiropas migrācijas tīklam, tehniskajai palīdzībai un konkrētu operatīvo uzdevumu izpildei, ko veiks ES aģentūras, bet arī Eiropas Integrācijas foruma, Eiropas pilsoniskās sabiedrības un sociālo partneru tīklu atbalstam.

4.10 EESK neatbalsta Komisijas priekšlikumu finansēt vienīgi tos pētniecības projektus, kurus uzskata par inovatīviem saistībā ar izmantošanas iespējām drošības spēkos un dienestos. Jā saglabā atbalsts pētniecības projektiem, kuros piedalās pilsoniskā sabiedrība, sociālie partneri un NVO un ir jāizvērtē drošības un imigrācijas politikas pasākumi un to ietekme uz pamattiesībām.

5. Patvēruma un migrācijas fonda labuma guvēji

5.1 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumā pausto elastīgo pieeju attiecībā uz labuma guvējiem un uzsver nepieciešamību nodrošināt, ka finansētos pasākumus var izmantot iespējami plašāks personu loks, ne tikai trešo valstu valstspiederīgie, kuri likumīgi uzturas ES. Šis jautājums plaši apspriests Eiropas Integrācijas forumā un EESK atzinumos.

5.2 EESK vēlas, lai Patvēruma un migrācijas fonda atbalstītos pasākumus varētu izmantot visas personas neatkarīgi no viņu statusa, tostarp arī imigranti bez dokumentiem, un tādēļ atzinīgi vērtē Komisijas priekšlikumu paplašināt labuma guvēju loku, jo

tas ir vienīgais veids, kā finansēt darbību, ko integrācijas jomā īstenoto sociālie partneri un NVO, kuri risina personu bez dokumentiem integrācijas jautājumus.

5.3 EESK tomēr neatbalsta Komisijas priekšlikumu integrācijas pasākumus attiecināt arī uz tādu dalībvalsts imigrantu izcelsmes pilsoņu integrāciju, "kuriem vismaz viens no vecākiem ir trešās valsts valstspiederīgais", jo varētu rasties diskriminējošas situācijas, tā kā attiecībā uz dalībvalstu pilsoņiem nedrīkst izmantot integrācijas testu vai programmas kā nosacījumu, lai viņi varētu uzturēties valstī un brīvi pārvietoties, jo tas būtu pretrunā ar principu par vienlīdzīgas attieksmes nodrošināšanu, pamatojoties uz Savienības pilsoņa statusu.

5.4 EESK uzskata, ka Patvēruma un migrācijas fonds ir instruments tādu personu integrācijas un uzņemšanas politikas finansēšanai, kuras nesen ierašanās Eiropā. Lai novērstu sociālo atstumtību un iespēju trūkumu, ar ko saskaras atsevišķi Eiropas imigrantu izcelsmes iedzīvotāji vai ES pilsoņi, kuri dzīvo citā, nevis tajā dalībvalstī, kuras pilsoņi viņi ir, ES rīcībā ir piemērotāki finanšu instrumenti, piemēram, Eiropas Sociālais fonds.

5.5 Īpaši neaizsargātu personu aizsardzībai paredzētu programmu finansēšanai ir jābūt prioritārai. Jo īpaši tas attiecas uz programmām nepilngadīgajiem bez pavadības, sievietēm grūtniecēm un cilvēku tirdzniecības un seksuālās vardarbības upuriem.

6. Informācija, pārredzamība un publicitāte

6.1 EESK uzskata, ka ar jaunās finanšu shēmas atbalstu jānodrošina labāka informācija, publicitāte un pārredzamība. Dalībvalstīm un atbildīgajām iestādēm jānodrošina piekļuve informācijai par valsts programmām (izmantojot interneta portāla izveidi).

6.2 Tomēr procedūru vienkāršošana nedrīkst nozīmēt ierobežotu pārredzamību. Jaunajai shēmai jābūt tādai, kas paaugstina programmu un valsts, reģionālajā un vietējā līmeņa pasākumu īstenošanas pārredzamības līmeni.

7. Pamattiesības

7.1 EESK uzskata, ka finanšu shēmai ir jāsekmē cilvēktiesību aizsardzība visos pasākumos, jo Pamattiesību harta pozitīvi ietekmē politiku iekšējās drošības, patvēruma un migrācijas jomā. Komiteja agrāk jau ir izstrādājusi pašiniciatīvas atzinumu⁽⁵⁾, aicinot imigrācijas, patvēruma, atgriešanas un robežu politikā aizsargāt cilvēktiesības.

⁽⁵⁾ Skatīt Komitejas atzinumu OV C 128, 18.5.2010., 29. lpp.

7.2 EESK ierosina regulās par Patvēruma un migrācijas un Iekšējās drošības fondu garantēt, ka visos ES finansētajos pasākumos un projektos stingri tiek ievērotas pamattiesības un efektīvi aizsargātas hartā paredzētās tiesības.

7.3 Pamattiesību aģentūrai (FRA), kas atrodas Vīnē, jābūt aktīvai un konkrētai lomai, kad jānovērtē, vai ES finansētā politika un pasākumi atbilst pamattiesībām. Novērtējot valstu, reģionālo un vietējo pasākumu ietekmi uz Pamattiesību hartas piemērošanu, īpaši svarīga nozīme var būt NVO.

7.4 Eiropas Integrācijas forums var novērtēt arī integrācijas politikas pasākumu savietojamību ar pamattiesību aizsardzību un nediskrimināciju.

8. Ārkārtas situācijas un tehniskā palīdzība

8.1 Jaunajā regulā īpaša uzmanība pievērsta ārkārtas un krīzes situācijām. EESK atbalsta Komisijas ierosinājumu Eiropas līmenī nodrošināt spēju rīkoties elastīgi un pietiekamus līdzekļus pasākumiem ārkārtas gadījumos.

8.2 EESK atbalsta Komisijas iniciatīvu nodrošināt resursus, kurus iespējams ātri mobilizēt ar migrāciju saistītas krīzes gadījumā, vai risinātu steidzamas un konkrētas vajadzības ārkārtas situācijās. Komiteja atbalsta arī to, ka pieejamo resursu robežās atbalsts varētu sasniegt 100 % no attiecināmajiem izdevumiem.

8.3 Komiteja tomēr ierosina minētos līdzekļus paredzēt galvenokārt humanitāro krīžu gadījumiem, jo solidaritātei pirmām kārtām jābūt virzītai uz krīzes skarto cilvēku aizsardzību un drošību.

8.4 Tāpat jānodrošina, ka dalībvalstis un ES iestādes ievēro ES tiesību aktos noteiktās kopīgās garantijas, standartus un tiesības, arī ārkārtas situācijās.

8.5 EESK atbalsta arī tāda ātrās reaģēšanas mehānisma izveidi, kas dotu iespēju ES sadarbībā ar dalībvalstīm finansēt operatīvu darbību plaša mēroga katastrofu, teroristu uzbrukumu vai "kiberuzbrukumu" gadījumos.

9. Ārējā dimensija

9.1 EESK uzskata: tā kā skatāmo politikas pasākumu ārējā dimensija ir kļuvusi par prioritāti, pasākumi jāfinansē saskaņā ar ES iekšējām un ārējām prioritātēm minētajā jomā.

9.2 Ir jāuzlabo Iekšlietu ĢD un Eiropas Ārējās darbības dienesta sadarbība politisko prioritāšu saskaņošanā un noteikšanā. Tas palīdzētu nodrošināt, ka politikas pasākumi un projekti, kurus finansē saskaņā ar jauno budžeta struktūru, papildina ES attīstības politiku un ārpolitiku un nav pretrunā ar to. Sadarbība ir jāuzlabo, izmantojot ES un trešo valstu nolīgumus, bet palīdzība attīstības jomā nevar būt atkarīga no atpakaļuzņemšanas vai robežkontroles nolīgumiem.

9.3 Šo politikas pasākumu ārējās dimensijas mērķim ir jābūt gan iekšējās drošības uzlabošanai, gan trešo valstu attīstībai. Ārpolitika un palīdzība attīstības jomā ir visloģiskākais satvars ārējai dimensijai patvēruma, migrācijas un iekšējās drošības politikā ⁽⁶⁾.

9.4 EESK ierosina Patvēruma un migrācijas fondu un Iekšējās drošības fondu izmantot arī tam, lai uzlabotu attīstību cilvēktiesību un tiesiskuma jomā, jo īpaši, lai trešās valstis nostiprinātu savas patvēruma sistēmas un starptautisko noteikumu ievērošanu.

9.5 Jāņem arī vērā, ka ES kaimiņvalstīm nav jāsedz visi izdevumi par patvēruma procedūrām, kas saistītas ar personām, kuras šķērso to teritoriju. ES ir jāsadarbojas, izmantojot attiecīgos fondus.

10. Integrācija

10.1 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu integrācijas politiku vietējā un reģionālajā līmenī īstenot, izmantojot, piemēram, valodu un pilsoniskās orientācijas kursus, līdzdalību sociālajā un sabiedriskajā dzīvē, tādējādi sekmējot starpkultūru dialogu un atvieglojot vienlīdzīgu piekļuvi precēm un pakalpojumiem. Ir svarīgi, lai šos pasākumus vadītu NVO un vietējās un reģionālās pašvaldības.

10.2 Komiteja ir izstrādājusi pašiniciatīvas atzinumu ⁽⁷⁾ ar tādu pašu priekšlikumu un organizējusi konferenci Valensijā ar dažādu vietējo un reģionālo pašvaldību un daudzu pilsoniskās sabiedrības organizāciju līdzdalību. Minēto pieeju ir atbalstījis arī Eiropas Integrācijas fonds.

10.3 Īpaša uzmanība jāvelti tādu pasākumu un projektu atbalstam, kuros ņemts vērā, ka integrācija ir divvirzienu un dinamisks sociāls savstarpējās pielāgošanās process.

⁽⁶⁾ UNHCR novērojumi par turpmākajiem pasākumiem saistībā ar ES finansējumu Iekšlietu jomā, 2011. gada jūnijs, <http://www.unhcr.org/4df752779.pdf>

⁽⁷⁾ Skatīt Komitejas atzinumu, OV C 318, 29.10.2011., 69. -75. lpp.

10.4 EESK atbalsta Komisijas priekšlikumu, ka Eiropas fondi jāparedz konkrētiem mērķiem, un tos neizmanto tādu valsts līmeņa programmu finansēšanai, kuras nav saistītas ar Eiropas programmām⁽⁸⁾.

10.5 Komiteja iesaka noteikt, ka Patvēruma un migrācijas fonda līdzekļus nedrīkst izmantot, lai finansētu valstu programmas, kurās pārkāptas cilvēktiesības vai kuras ir pretrunā ar integrācijas kopīgajiem pamatprincipiem. EESK neatbalsta dažās dalībvalstīs izmantoto "integrācijas pārbaudi" uzturēšanās atļauju atjaunošanai, ģimenes atkalapvienošanās gadījumos vai piekļuvei precēm un pakalpojumiem.

10.6 Komiteja citos atzinumos⁽⁹⁾ ir norādījusi, ka atsevišķu programmu finansēšanā ir jāuzlabo Integrācijas fonda un Eiropas Sociālā fonda papildināmība.

11. Patvērums

11.1 EESK atbalsta kopējā Eiropas patvēruma sistēmā noteiktās (SECA) prioritātes un jo īpaši pasākumus, kuru mērķis ir atbalstīt uzņemšanas un integrācijas apstākļu, patvēruma procedūru uzlabošanu un stiprināt dalībvalstu veiktspēju.

11.2 Komiteja ierosina daļu no līdzekļiem paredzēt projektiem un pasākumiem, kas vērsti uz to, lai dalībvalstis ievērotu savas saistības starptautiskās aizsardzības jomā un piemērotu Eiropas tiesību aktus.

11.3 EESK uzskata, ka pirmām kārtām jāfinansē dalībvalstu patvēruma politikas novērtēšana, jo īpaši, ja šī politika vērsta uz procedūru un bēgļu un patvēruma pieprasītāju aizsardzības kvalitātes uzlabošanu.

11.4 EESK atbalsta to, ka jāizstrādā programma bēgļu pārvietošanai no valstīm ārpus ES un viņu izmitināšanai ES.

11.5 Komiteja arī atbalsta programmu pārvietošanai ES teritorijā, paredzot finansiālus stimulus dalībvalstīm, kas iesaistīsies šajā programmā.

11.6 Eiropas Patvēruma atbalsta birojam (EPAB), kas atrodas Maltā, jābūt nepārprotamām pilnvarām novērtēt dalībvalstu patvēruma sistēmas un to atbilstību Eiropas un starptautiskajām

tiesībām, kā arī pamattiesībām. Šis novērtējums jāveic sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību un ANO Augsto komisāru bēgļu jautājumos (UNHCR).

12. Uzņemšana

12.1 EESK atbalsta iespēju no Patvēruma un migrācijas fonda finansēt pasākumus veiktspējas uzlabošanai, piemēram, stratēģiju izstrādei legālās migrācijas veicināšanai ar elastīgu un pārredzamu uzņemšanas procedūru starpniecību un dalībvalstu spējas izstrādāt un novērtēt savus imigrācijas politikas pasākumus uzlabošanai.

13. Mobilitātes partnerības

13.1 EESK ir izstrādājusi īpašu atzinumu⁽¹⁰⁾, kurā minēts, ka mobilitātes un migrācijas partnerībās jābūt četriem pilāriem, proti: legālas migrācijas un mobilitātes organizēšana un veicināšana, nelegālas migrācijas un cilvēku tirdzniecības novēršana un samazināšana, starptautiskās aizsardzības veicināšana un patvēruma politikas ārējās dimensijas pilnveidošana, kā arī maksimāla migrācijas un mobilitātes ietekmes palielināšana attīstības jomā.

14. Atgriešanās

14.1 EESK uzskata, ka pirmām kārtām ir jāizmanto brīvprātīga atgriešanās un attiecīgas palīdzības sistēmas, un tādēļ atbalsta Komisijas priekšlikumu valstu pasākumos iekļaut atbalstītas brīvprātīgas atgriešanās programmas.

14.2 Fonda līdzekļi ir jāizmanto tā, lai brīvprātīgu atgriešanos atbalstītu sistēmas, kas nodrošina, ka atgriešanās ir vēlama gan konkrētajām personām, gan izcelsmes valstij.

14.3 Ja ārkārtas gadījumā ir jāuzsāk piespiedu atgriešanas procedūra, pilnībā jābūt ievērotām cilvēktiesībām, ņemot vērā Eiropas Padomes rekomendācijas⁽¹¹⁾.

14.4 Tomēr Komiteja neatbalsta Eiropas fondu izmantošanu tam, lai finansētu piespiedu atgriešanas pasākumus, no kuriem dažus pilsoniskā sabiedrība uzskata par neatbilstošiem Pamattiesību hartai.

15. Iekšējā drošība un robežas

15.1 Atbalsts policijas sadarbībai pārrobežu noziegumu novēršanā un organizētās noziedzības apkarošanā ir prioritāte. EESK atzinīgi atbalsta pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot drošības dienestu sadarbību un *Europol* darbu.

⁽⁸⁾ Ziņojums par ieinteresēto pušu konferenci "ES finansējuma nākotne iekšlietu jomā: jauns skatījums", Eiropas Komisija, Iekšlietu GD, Brisele, 2011. gada 8. aprīlis, http://ec.europa.eu/dgs/home-affairs/event/docs/mff_conference_report_11-5-2011_final_participants.doc.pdf, kurā kā viens no secinājumiem norādīts: "Nav jāuzskata, ka ES finansējums aizstāj valstu finansējumu, t.i., arī turpmāk dalībvalstis ir atbildīgas par pietiekama finansējuma nodrošināšanu iekšlietu politikai". Lai pievienotu vērtību, ES izdevumiem būtu jāatspoguļo ES līmeņa prioritātes un politikas saistības, un jāatbalsta ES *acquis* ieviešana iekšlietu jomā".

⁽⁹⁾ Skatīt Komitejas atzinumu OV C 347, 18.12.2010., 19. lpp.

⁽¹⁰⁾ Skatīt Komitejas atzinumu "Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai — Vispārējā pieeja migrācijai un mobilitātei", ziņotājs: Luis Miguel Pariza Castaños, līdzziņotāja: Brenda King (OV C 191, 29.06.2012, 134. lpp.).

⁽¹¹⁾ "Divdesmit direktīvas par piespiedu izraidīšanu", COM(2005) 40 final.

15.2 EESK piekrīt Komisijas priekšlikumam uzlabot policijas dienestu sadarbību, pārrobežu noziedzības ES novēršanu un apkarošanu, jo īpaši pasākumus, kas virzīti uz drošības dienestu sadarbības nostiprināšanu organizētās noziedzības apkarošanā. Ir būtiski, lai visas prioritātes būtu vērstas uz drošības spēku savstarpējās uzticēšanās stiprināšanu, ietverot arī tiesiskuma aspektus.

15.3 Fondu līdzekļi būtu jāizmanto, lai uzlabotu un pilnveidotu tādu Eiropas līmenī lietoto kopīgo metožu kvalitāti un pārredzamību, kuru mērķis ir noteikt apdraudējumu un riskus Eiropas drošībai. Kā piemēru var minēt *Europol* darbību un tā ziņojumus par organizēto noziedzību (OCTA).

15.4 Eiropas Savienībai jāpastiprina cīņa ar noziedzīgiem cilvēku tirdzniecības tīkliem, ņemot vērā to, ka robežas Vidusjūras reģiona valstīs un Austrumeiropā ir īpaši apdraudētas.

15.5 EESK piekrīt Iekšējās drošības fonda līdzekļu izmantošanai dalībvalstu atbalstam robežkontroles veikšanā, lai tā būtu efektīvāka, ņemot vērā, ka robežkontrole ir sabiedriska pakalpojums, tomēr uzskata, ka minētajai sadarbībai, ieskaitot *Frontex* koordinētos pasākumus, ir jābūt pārredzamai un atbilstoši Šengenas Robežu kodeksam un Pamattiesību hartai.

15.6 EESK piekrīt, ka dalībvalstīm ir vajadzīgs atbalsts, lai labāk piemērotu Šengenas *acquis*, ieskaitot vīzu sistēmu un integrētas robežu pārvaldības sistēmas ieviešanu. Ir būtiski nodrošināt, ka visās dalībvalstīs tiek konsekventi piemēroti kopīgie robežkontroles noteikumi un ievērotas pamattiesības un personu brīvas pārvietošanās tiesības.

15.7 EESK uzskata, ka budžeta līdzekļu piešķiršana Eiropas iekšējās drošības aģentūrām, īpaši *Europol*, *Eurojust*, *Frontex* u.c., būtu jāsaista ar rūpīgāku to darbības demokrātisku izskatīšanu Eiropas Parlamentā, īpaši attiecībā uz to uzdevumiem, kuru izpilde varētu radīt visbūtiskākās problēmas saistībā ar Pamattiesību hartu, piemēram, minēto aģentūru darbības pilnvaras valstu līmenī, apmaiņa ar personu datiem un to izmantošana, apmaiņai ar dalībvalstu un trešo valstu iestādēm izmantotās informācijas kvalitāte un risku analīzes objektivitāte.

15.8 Jāuzsāk sabiedriska apspriešana ar pilsoniskās sabiedrības pārstāvjiem par pievienoto vērtību, ietekmi uz budžetu un pamattiesību aizsardzību saistībā ar *EUROSUR* (Eiropas Robežu uzraudzības sistēma). Ir svarīgi, lai šādu nozīmīgu politisku iniciatīvu raksturotu pilnīga pārredzamība un tiesiskā noteiktība gan tās mērķu, gan piemērošanas jomas ziņā.

15.9 EESK aicina Eiropas Parlamentu pievērst īpašu uzmanību *EUROSUR* proporcionalitātei un ieguldījumam cilvēktiesību aizsardzībā robežkontroles procesā un uzraudzībā Vidusjūras reģionā, ņemot vērā, ka robežsargu pirmais pienākums ir briesmās nokļuvušu cilvēku glābšana.

15.10 Komiteja ierosina visus politikas priekšlikumus, jo īpaši tos, kas tik būtiski ietekmē budžetu, apspriest demokrātiskās un pārredzamās debatēs, ievērojot proporcionalitātes un pamattiesību principus.

16. Liela mēroga IT sistēmas (VIS, SIS, Eurodac)

16.1 EESK uzskata, ka Eiropas Parlamentam jānovērtē pašreizējo liela mēroga informācijas sistēmu (Šengenas Informācijas sistēmas (SIS), Vīzu informācijas sistēmas (VIS) un *Eurodac*), kā arī to sistēmu, kuras tiek ieviestas (SIS II), lietderīgums, proporcionalitāte un efektivitāte.

16.2 Novērtējums ir jāveic pirms tiek pieņemts lēmums finansēt jaunas sistēmas, piemēram tās, ko Eiropas Komisijas ierosinājusi paziņojumā par "viedrobežām", jo īpaši ieeļošanas un izceļošanas reģistrēšanas sistēmu (*entry/exit system*, EES) un reģistrēto ceļotāju programmu (*registered traveller programme*, RTP), ar kurām Komisija plāno iepazīstināt 2012. gadā.

16.3 EESK uzsver jaunās IT sistēmu darbības pārvaldības aģentūras, kas atradīsies Tallinā, lielo atbildību brīvības, drošības un tiesiskuma telpas darbībā, jo tā koordinēs visas esošās un turpmākās sistēmas. Aģentūra ir lielākā mērā demokrātiski jākontrolē Eiropas Parlamentam, jo īpaši attiecībā uz tās darbības atbilstību noteikumiem par datu aizsardzību, privātumu un informācijas izmantošanas mērķa ierobežojuma principam (*purpose limitation principle*) un iespēju paplašināt tās pašreizējās kompetences, tajās ietverot turpmāko IT sistēmu izstrādi un koordinēšanu.

Briselē, 2012. gada 11. jūlijā

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Staffan NILSSON